

יהושע

נפילת חומת יריחו

עיקר גדר הבטחון הוא לדעת כי הכל מאת השי"ת, ואם כי אנו עושים מעשים — ומחוייבים אנו לעשות מעשים אחרי קללת "בזיעת אפיך תאכל לחם" — מכל מקום צריכים לדעת שהמעשים אינם הסבה, אלא הכל בא ממש מהשי"ת. אך מדרגה אחת ישנה אשר בה אין האדם צריך לטפל בענינים גשמיים לפרנסתו, והיא — מי ששם את כל עצמותו לתורה ולשמו יתברך, כמו שכתב הרמב"ם (סוף הלכות שמיטה ויובל): "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים". במדרגה זו מותר לי ליהנות מאחרים כאמרם ז"ל (ברכות י:): "הרוצה ליהנות יהנה כאלישע" (ואין איסור בדבר — רש"י). ומה שאמרו שם "הרוצה שלא ליהנות אל יהנה כשמואל", היינו שיש עוד מדרגה אחרת אשר לא יחפוץ שתבוא לו פרנסתו בשייכות עם כבוד התורה ועל כן חפץ יותר להתבטל מעט מתורתו לצורכי פרנסתו, מאשר ליהנות מתורתו, ואז בטול זה לצורך הגשמיות הוא עצמו עבודת ה'. אבל במדרגת אלישע הנביא הוא ירא מלרדת אל הגשמיות, כי היא עלולה למשכו אליה, על כן סובר שמוטב יותר ליהנות מעבודתו הרוחנית ולא לרדת אל הגשמיות כלל.

ביטול הדאגות

בראות האדם את עולמו בהשקפה זו שהכל מאתו יתב', לא ימצא מקום לדאגה כלל, כי הרי יודע הוא שהשי"ת כבר קבע לו מנת חלקו לצרכי עבודתו, וממילא אין לו על מה לדאוג. דבר ידוע הוא שאין האדם דואג

נאמר באנגליה, שנת תש"ג.

אלא על דבר שחושב שיוכל לפעול לתקונו, אבל דבר שהוא מוכרח, אפילו אם תהיה צרה לפניו לא ידאג; כמו שאין אדם דואג על זה שהוא בודאי ימות, יען שאין עצה לפניו ומוכרח הוא לזה. על כן אילו ידע האדם שהכל ביד ה' ואין בידו לשנותו כלל, וכל מעשיו אינן סבות אמתיות, ומה שנראים כמוכרחים להשגת צרכיו אין זה אלא שרצון ה' הוא שיעמוד בנסיון זה — שיעשה המעשים וידע שאין המעשים פועלים אלא השי"ת לבדו, ואין עצה לאדם, ורק עצת ה' היא תקום (עי' כ"א ע' 195) — אם הוא ידע זאת לא ידאג יותר מכיון שאין מקום לדאגה.

“ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך” — פירוש שיום השבת ניתן להשיג בלבנו ענין השביתה, שאין במעשים שלנו שום גדר סבה, שנלמד לראות את הרוחניות שבגשמיות, שנייחד את הכל לה' — “שבת לה' אלקיך”, ונכיר כי הכל אך ורק מעשי ה' המה. על כן אמרו ז"ל על השבת “שתהא כאילו כל מלאכתך עשויה”, כלומר, האדם שיש לו דאגה גדולה לפניו, תתבטל דאגתו לגמרי כשתגיע השבת, והיינו על ידי שיפעל בלבו להבין ולהכיר כי השי"ת הוא סבת הכל ואין סבה זולתו, אז יבטח בו ובחסדו וטובו כי הוא כבר הכין הכל לטובת הענין, וכבר הכל עשוי ומסובב על הצד הטוב ביותר. וזהו אשר השבת מקדשת את כל השבוע, כי מהשבת ילמד לכל ששת הימים כי אין ממש במעשי עצמו כלל, והשי"ת כבר עשה והבין את הטוב בעיניו, שהוא הטוב באמת, וממילא לא יבטח בכח עצמו ולא ידאג, אלא ישים בה' מבטחו.

כיבוש יריחו

ענין זה נוכל ללמוד מפרשת יריחו (יהושע ו). נעיין נא במה שכתוב שם: “ויריחו סוגרת ומסוגרת” — שלא היתה עוד כל עצה ללכדה בדרך הטבע. “מפני בני ישראל” — גם בזכות קדושת ישראל (הוא השם הרוחני למעלה משם יעקב) לא היו זכויות מספיקות לנס הגדול שהיה נצרך לכבוש יריחו. “ויאמר ה'” — הוצרכה לזה מדת חסד מיוחדת.

“ראה נתתי בידך” — העצה הראשונה להגיע לזכות הנצרכת היא לראות, פירוש להכיר בלב, שיהא הלב רואה כך כי השי"ת שהוא הסבה הראשונה האמתית הרי הוא כבר נתן את יריחו ביד ישראל — “נתתי בידך” — כי אין שום עכוב בשום דבר אלא רק רצונו ית', וכיון שכך הוא רצונו ית' ממילא הוא ממש כבר עשוי בתוכנו, ורק יגיע זמנו ונראה אותו. “את יריחו ואת מלכה גבורי החיל” — ואז לא תדאג כלל מגבורה גשמית, כי תכירו אפסיותה הגמורה.

"וסבותם את העיר" — שתלכו מסביב, לראות את חזקה ולהכיר ולהתבונן שאי-אפשר לכבשה בדרך הטבע.

"כל אנשי המלחמה" — צריך להבין, כיון שיפלו חומות יריחו דרך נס למה צריך לזה אנשי מלחמה? אלא דוקא אנשי המלחמה העוסקים בפעולות המלחמה הם הצריכים ללימוד זה.

"הקף את העיר" — שתעשו סבוב שלם מכל ארבע רוחותיה, וגם "הקף" יתיר יו"ד להראות על השלמות שגם לא יסיחו דעתם כלל.

"ששת ימים" — פירוש להכיר שבכל כח המעשה שבעולם אין אפשרות לנצח חומת יריחו בשום אופן. ואחר כך:

"שבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים לפי הארון, וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים" ויום השביעי שבת היה (עיין מפרשים), וכל אלה כדי שיתעמקו לראות ולהכיר את האמת על פי ההבחנה הרוחנית. ועיין רד"ק כאן, וכן רמזו כמה פעמים בדברי חז"ל, שסוד מספר שבעה הוא ענין ההבחנה הרוחנית שבתוך הגשמיות.

"בשמעכם את קול השופר". הקרי הוא "כשמעכם" פירוש קביעת זמן — בשעה שישמעו, אבל הכתיב (שהוא מביע את עומק תוכן הענין שאיננו מובן לכל ולא יובן אלא למביני רמזי פנימיות הענינים) הוא "בשמעכם", פירוש קביעת הסיבה — על ידי שמעכם, כי על ידי זה תכירו ותזכרו את כח השי"ת הטמון בכל. ואך אז:

"יריעו כל העם תרועה גדולה" — כי רק כאשר תדעו כי אין במעשה האדם כלום תזכו לנס.

"ונפלה חומת העיר תחתיה". עיין רלב"ג (שם) שהעיר שלכאורה יש מקום לטעות שהתרועה הפילה את החומה שהרי הקול הגדול יניע האויר ויזעזע החומות; אך באמת כל הרוצה לכפור תולה כל נס באיזה תירוץ רחוק. ומתעקש ומתעקש לאמר כי מקרה הוא. וכבר דברנו, גם כשהקב"ה עושה נס הוא משאיר פתח לטעות עבור המתעקש. כדי שלא להקטין את אפשרות הבחירה; כמו אצל אלישע ששם פניו על פניו וכו' וכמפורש בראשונים. וכן גם כאן היה צריך שתהיה תרועת כל העם, אבל הם היו צריכים ללמוד מקודם שאין סבה אמיתית בשום מעשה האדם ורק השי"ת עושה הכל והוא סבת הכל; ועל ידי זה זכו לנס ונפלה החומה. מכאן שהבטחון האמיתי הוא לבדו הגורם שימלא ה' משאלות לבנו לטובה.

תקיעות והקפות החומה

נבאר בעוד יותר עומק את ענין התקיעות וההקפות. ענין תקיעות ותרועות במלחמות ישראל הוא כדי לעורר את לב העם